

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2014

Μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία: Παρασκευή, 13 Ιουνίου 2014

Ωρα εξέτασης: 08:00 – 10:00

ΟΔΗΓΙΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ
ΑΠΟΤΕΛΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ 7 ΣΕΛΙΔΕΣ

ΔΟΜΗ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΚΩΔΙΚΟΣ	ΜΟΝΑΔΕΣ
A1	1	26
AII	2	24
B1 (α)	3	4
B1 (β)	4	3
B2	5	6
B3	6	2
B4	7	4,5
B5 (α)	8	2
B5 (β)	9	2
B6 (α)	10	2,5
B6 (β)	11	4
B7	12	10
B8	13	10

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΔΙΔΑΓΜΕΝΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
(Μονάδες 50)

	<u>Μον.</u>
I. Cum Accius <u>ex urbe</u> Roma <u>Tarentum</u> venisset, ubi Pacuvius grandi iam aetate recesserat, devertit ad eum.	6
Accius, <u>qui</u> multo minor natu erat, tragoediam <u>suam</u> , cui «Atreus» nomen est, ei desideranti legit.	6
Tum Pacuvius dixit sonora quidem esse et grandia quae scripsisset, sed videri tamen ea sibi <u>duriora</u> et acerbiora. «Ita est» inquit Accius «ut dicis;	7
neque id me sane paenitet; meliora enim <u>fore</u> spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis...». (Λατινικά Λυκείου, XXVII)	7
ΣΥΝΟΛΟ	26

	<u>Μον.</u>
II. Porcia, Bruti <u>uxor</u> , cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso <u>se</u> vulneravit.	10
Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.	6
Cui secreto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium <u>amoris</u> mei erga te tale consilium molientem...». (Λατινικά Λυκείου, XLIX)	8
ΣΥΝΟΛΟ	24

1. (α) Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στον αντίθετο αριθμό:

urbe, cui, nomen, grandia, viri, vulneravit, ancillarum, molientem

urbibus, quibus, nomina, grande, virorum, vulneraverunt (-ere), ancillae, molientes (-is)

(8 X 0,5 = Μονάδες 4)

(β) Να γράψετε τους πιο κάτω τύπους στη γενική ενικού:

eum, desideranti, me, cultellum, unguium, clamore

eius, desiderantis, mei, cultelli, unguis, clamoris

(6 X 0,5 = Μονάδες 3)

2. Να τρέψετε τους πιο κάτω τύπους ρημάτων σύμφωνα με την οδηγία που υπάρχει δίπλα από τον καθένα:

- *legit*: στο α΄ πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού στη μέση φωνή
legor, legebar
- *videri*: στον αντίστοιχο τύπο του ενεστώτα και παρακειμένου στην ενεργητική φωνή
videre, vidisse
- *spero*: στο α΄ πρόσωπο πληθυντικού της υποτακτικής παρατατικού και υπερσυντελικού στην ίδια φωνή
speraremus, speravissemus
- *est*: στο γ΄ πρόσωπο πληθυντικού της οριστικής μέλλοντα και συντελεσμένου μέλλοντα
erunt, fuerint

- *cognovisset*: στο ίδιο πρόσωπο της οριστικής και υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
cognoscit, cognoscat
- *venit*: στο β' πρόσωπο ενικού της οριστικής μέλλοντα και παρακειμένου στην ίδια φωνή
venies, venisti

(12 X 0,5 = Μονάδες 6)

3. Να γράψετε τους άλλους βαθμούς (μονολεκτικούς τύπους) των πιο κάτω επιθέτων διατηρώντας την πτώση, τον αριθμό και το γένος:

minor, certissimum

minor: Θετικός: *parvus*

Υπερθετικός: *minimus*

certissimum: Θετικός: *certum*

Συγκριτικός: *certius*

(4 X 0,5 = Μονάδες 2)

4. Να αναγνωρίσετε συντακτικά τους πιο κάτω τύπους (είναι υπογραμμισμένοι στα διδαγμένα κείμενα για μετάφραση):

ex urbe: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της απομάκρυνσης/κίνησης από τόπο

Tarentum: απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κίνηση προς τόπο (όνομα πόλης)

qui: υποκείμενο στο *erat*

suam: επιθετικός προσδιορισμός στο *tragoediam*

duriora: κατηγορούμενο στο *ea*

fore: αντικείμενο στο *spero*, ειδικό απαρέμφατο

uxor: παράθεση στο *Porcia*

se: αντικείμενο στο *vulneravit*

amoris: γενική αντικειμενική από το *indicium*

(9 X 0,5 = Μονάδες 4,5)

5. Να αναγνωρίσετε τις πιο κάτω προτάσεις:

(α) *Cum Accius ex urbe Roma Tarentum venisset*

Είδος: δευτερεύουσα χρονική πρόταση

Εισαγωγή: με τον ιστορικό/διηγηματικό σύνδεσμο *cum*

Εκφορά: με υποτακτική υπερσυντελικού (*venisset*)

Απιολόγηση εκφοράς: δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν

(4 X 0,5 = Μονάδες 2)

(β) *ut dicis*

Είδος: δευτερεύουσα επιρρηματική παραβολική/συγκριτική πρόταση

Εισαγωγή: με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut*

Εκφορά: με οριστική ενεστώτα (*dicis*)

Απιολόγηση έγκλισης: η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα

(4 X 0,5 = Μονάδες 2)

6. (α) *unguium resecandorum causa*

Να αποδώσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με:

(i) τελική πρόταση

(*proposcit*) *ut ungues (-is) resecaret*

(ii) σουπίνο

ungues (-is) resectum (resecatum)

(5 X 0,5 = Μονάδες 2,5)

(β) **Να μετατρέψετε τη σύνταξη της πιο κάτω πρότασης από ενεργητική σε παθητική:**

Accius tragoediam lēgit

Tragoedia ab Accio lecta est

(4 X 1 = Μονάδες 4)

7. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Ελληνικά:

	<u>Μονάδες</u>
Est enim amicitia consensio omnium rerum cum benevolentia et caritate;	2,5
qua nihil melius homini a deis immortalibus datum est.	2
Divitias alii desiderant, alii bonam valetudinem, alii vim, alii honores, multi etiam voluptates.	4
Sine virtute autem amicitia non esse potest.	1,5
(M. T. Ciceronis, <i>De Amicitia</i> 20, διασκευή)	
<u>Λεξιλόγιο:</u>	
consensio, -onis = συμφωνία	
alii = άλλοι	
voluptas, -atis = ηδονή	
Σύνολο	10

Ενδεικτική μετάφραση

Η φιλία λοιπόν/πράγματι/βέβαια (Διότι η φιλία) είναι συμφωνία όλων των πραγμάτων με ευμένεια και αγάπη· τίποτα καλύτερο από αυτή δεν δόθηκε στον άνθρωπο από τους αθάνατους θεούς. Άλλοι επιθυμούν τα πλούτη (τον πλούτο), άλλοι την καλή υγεία, άλλοι τη δύναμη, άλλοι τις τιμές, πολλοί ακόμα τις ηδονές. Ωστόσο, χωρίς αρετή (Χωρίς αρετή όμως) δεν μπορεί να υπάρξει φιλία.

8. Να μεταφέρετε το κείμενο που ακολουθεί στα Λατινικά:

Οι άρχοντες της πολιτείας οφείλουν με χρήσιμα λόγια και άριστα παραδείγματα να οδηγούν τους νέους στην αρετή. Αυτή είναι το θεμέλιο της ελεύθερης πολιτείας.

	<u>Μονάδες</u>
Principes/Duces/Magistratus civitatis/rei publicae dictis/verbis utilibus et exemplis/exemplaribus optimis adulescentes/iuvenes	4
ad/in virtutem ducere/agere debent (ή adulescentes/iuvenes ad/in virtutem ducendi/agendi sunt principibus/ducibus/magistratibus).	3
Haec (Ea) fundamentum civitatis/rei publicae liberae est.	3
Σύνολο	10

- ΤΕΛΟΣ -